

definitivne mirovne pogoje vsprejeti. Ker v to kitajski odposlanci niso bili pooblašteni, vrnili so se zopet domov, ne da bi bili kaj opravili. Vojska trpela bode torej še dalje.

Obrtnija.

Naprava nekaterih anilinskih lakov.

Anilinski laki so jako porabni za razne namene, ker se dajo napraviti v najrazličnejših in najfinejših barvah. Njih barve so navadno jako žive. Za napravo teh lakov rabiti se pa morajo le čiste snovi. Ako rabimo nečiste snovi, dobimo kake jako nečiste barve.

Bismarckov lak se napravi, ako se 200 delov mavca dobro zmeša z vodo. Vzame se navadno petkratno množino vode. Na to se prideneta dva dela Bismarkovega rujavila in se ogreje do 80°. To se vedno kuha in meša, ter pridene 3 dele tanina in 3 dele razdrobljenega vinskega kamna. Ko se kuha kake pol ure, potem se pa lak pusti ustaviti, se previdno izpere in precedi in posuši na hladnem suhem kraju.

Izpiralna voda se večkrat lahko rabi. Drugi anilinski laki napravljajo se blizu na enak način, samo da se jemljejo druge snovi.

Za zelen lak se mesto mavca vzame 200 barita, nadalje se vsame 1 del metilnega zelenila, 1 del vinskega kamna in 5 delov tanina.

Za fuksinov lak se pa vzame 200 delov mavca, 2 dela fuksina, 3 dele vinskega kamna, 3 dele tanina. Za citronin lak 50 delov mavca, 2 dela citronine in 5 delov svinčenega sladkorja; za modri lak pa 50 delov mavca, 2 dela anilinskega modrila, 1 del zdrobljenega vinskega kamna in 3 deli tanina; za škarnatni lak 100 delov barita, 3 dele škarnatina in 10 delov svinčenega sladkorja. Za pomerančasti lak se pa vzame 56 delov tolstokisle ilovice, 2 dela orang G. in pa 5 delov svinčenega sladkorja, za zeleni lak se pa vzame 100 delov taka ilovice, kakor za pomerančasti lak, 1 del kristalnega zelenila, 1 del pikrinove kisline.

Za rumeni lak se pa vzame 100 delov mavca, 6 delov rumenila N in 100 delov barijskega klorida.

Rujavi lak se napravi, ako se 22 delov galuna raztopi v 90 delih vode, in zmeša s 5 deli orseillovim rujavilom. Zmes se razgreje na 60° in pridene 20 delov barijskega klorida. Vse se kuha in meša, potem shladi in pridene 1 del vode.

Da se dobe laki raznih nujans, se pa morajo pri njih napravljanji primerno mešati razna barvila. Vselej se poprej poskuša v malem in kadar se dobi pravo razmerje, se pa potem lak nareja v večji množini.

Obrtnijske raznoterosti.

Kako sleparijo veliki kapitalisti državo? Nekaterim članom pruskega deželne zbor se je čudno zdelo, da se je

povišala potreba za sukno pruske vojašine poslednje leto za 450.000 mark, dočim so cene suknu pale in Virtsenberška ter Saksonska tudi faktično manj potrebujeta. Kakor se je pokazalo, se od leta 1891. oddaja zalaganje vojaških potrebščin le malobrojnim velikim tvrdkam, od katerih je pričakovati, da bodo ob vojnem času mogle zadoščati vsem zahtevam. Te tvrdke so se pa mej seboj zvezale. Ker se vselej dovolijo povprečne cene, se razdele v dve skupini. Prva skupina stavi nalašč jako visoke cene in to zaradi tega, da druge po ugodnih poprečnih cenah dobe zalaganje. — Drugo leto pa vlogi premenita, pa druga stavi visoke cene in prva dobi zalaganje po ugodnih poprečnih cenah. Deželni zbor je izrekel željo, da bi se dopustilo več konkurentov, da bi nekateri bogatinje ne mogli tako brezozirno odirati države.

Svetovna poštna zveza. Tudi Anglija je pristopila k svetovni poštni zvezi dne 1. januarja. Sedaj obsega ta zveza skoro 100 milijonov kvadratnih kilometrov s prebivalstvom nad 1000 milijonov.

Kmetijstvo.

Nerazdeljivost posestev.

Mnogo se govori poslednji čas, kako bi se pomagalo kmetom in preiskujejo se uzroki propada kmetijskega stanu. Jeden teh uzrokov je prevelika razdeljivost kmetijskih posestev. Nastala so v mnogih krajih že tako majhna zemljišča, da se kmetijska rodbina na njih preživeti ne more. Zaradi tega je pa potrebno, da se omeji razdelitev posestev.

To se je že večkrat zahtevalo v postavodajnih zastopih, upirali so se temu liberalci, kateri žele, da je zemljišče ravno tako svoboden predmet kupčiji, kakor kako drugo blago.

Glavni ugovor proti nerazdeljivosti zemljišč je pač ta, da ne bode kam z ljudmi, ki se vedno množe, ako zemljišča vedno v sedanji velikosti ostanejo. Morali se bodo izseljevati. Nekateri bi pač si poiskali kak drug zaslužek, nekateri bi tudi kot hlapci in dekle služili pri kmetih, a za vse bi le ne bilo dela. Ta ugovor ima vsekako nekaj zase. Zaradi tega pa po našem mnenju zares ne gre, da bi se kar reklo, od sedanjih posestev se ne sme ničesa proč prodati. Določiti se mora neko mero za posestvo, izpod katere se ne smejo razdeliti. Posestva morajo biti tako velika, da se na njih more preživeti rodbina. Na manjšem posestvu rodbina le strada, se zadolži, posestvo propada in naposled kmet le mora iti po svetu iskati si zaslužka.

Nasproti je pa v interesu kmetijstva, da se iz večjih posestev napravi več kmetij. Če je posestvo veliko, da bi se na njem živelo dobro pet, deset ali pa še več kmetov, je v interesu kmetijstva samega, če se razcepi. Bolje je za prebivalstvo in državo, če se na isti zemlji pošteno preživi deset kmetijskih rodbin, nego bi pa lenaril jeden grajščak.

Zato je pa naše mnenje, da bi bilo umestno, da se dovoli razdeljevati velike fidejkomisne grajščine. Seveda mi nismo zato, da bi se mogli siliti veleposestniki, da

razdele svoja posestva, a država bi jih lahko nagibala k temu s fiskaličnimi sredstvi. Tako naj bi se velika posestva huje obdačila nego mala, kar je tudi pravično. Posestnik, kateri ima na stotisoče dohodkov lahko razmerno več davkov plača nego navadni kmet. Neki češki kmetski politik je celo izračunil, da bi se na ta način lahko kmetom popolnoma odpustil davek, kajti toliko bi več plačali veleposestniki. Mi seveda nismo te misli. Morda bi bilo nekaj let res to mogoče, a potem ne več, ker bi se veleposestva vedno bolj delila in bi bilo vedno manjše število tistih, ki bi plačevali razmerno najvišje davke. Mnogi posestnik bi razdelil svojo grajščino na svoje sinove, ko bi videl, da bodo potem vsi manj davka plačevali, nego ga sedaj on sam; drugi, ki je zadolžen, bi pa rad kaj prodal od svoje grajščine kmetom. Tako bi s časom dobili mnogobrojen srednji stan.

Povoda vzdrževati grajščine sedaj ni nobenega. Sedaj nimajo več tistega pomena za gospodarsko organizacijo, kakor so ga imele v prejšnjih časih.

S tem, da bi se pa omejilo razdeljevanje zemljišč, bi se nekoliko tudi omejilo pomnoževanje prebivalstva. Znano je, da se prebivalstvo bolj množi, čim bolj se razkosavajo posestva. Manj ljudij se bode ženilo, če ne bode imelo svoje koče. Pomnoženje prebivalstva je pač v starih časih veljalo za blagoslov, a dandanes pa ne more veljati več, in zaradi tega so baš konservativne stranke večkrat naglašale, da bi bilo potrebno omejiti svobodno ženitve. Bolje je, če je malo kmetov, pa tisti dobro žive, nego bi pa bil nabroj malih kočarjev, ki bi stradali. Zemlja le neko določeno množino rodi, več pa ne dobiš iz nje, naj jo še tako umno in pridno obdeluješ.

Zato je potrebno, da se zakonito določi nerazdelitev zemljišč, ker to je jedino, če hočemo ohraniti trden kmetski stan, sicer pa dobimo kmetski proletarijat.

Kmetijske raznoterosti.

Ribe čistilke vode. Poskusiso pokazali, da ribe, požro jako veliko škodljivih bacilov, zlasti tuberkuloznih. Ribam to ne škoduje. Vsled tega je pa voda, v kateri so ribe zdravjša za ljudi in živino, nego kaka druga.

Umivanje stekel pri rastlinjakih. Pri rastlinjakih zlasti gnojnih gredah stekla s časoma postanejo motna in nič ni pomagano, naj jih še tako umivamo. Tako steklo umijemo z razstopljino 1 dela milinega kamna v petih delih vode. Potem se morajo izplakniti s svežo vodo. Če so pa umazana stekla od dima, se pa morajo umiti z razredčeno solno kislino.

Sol ni le koristna, temveč pri slabejši krmi je živini celo neobhodno potrebna. Živina rajši je in pije, ako jej damo soli in se vsled tega bolje redi, je bolj zdrava in krave imajo več mleka.

Pegatke (Perlhühner) so najboljše prerokovalke vremena. Dan pred dežjem letajo po strehah, plotih in drevesih in kriče. Sicer pa te kokoši poznajo vsacega domačina in začno kričati, ako pride kak tujec. V tem oziru so še zaneslivejše kot pes. Njih jajca in njih meso so jako okusna in fina.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

VI.

(Dalje.)

Čitatelj naj pa nikar ne misli, da to le za to govorim, ker sam sočuvstvujem z republikansko stranko, in torej stvar sodim z strankarskega tesnosrčnega stališča. Kakor sem že višje omenil, sem ob svojem prihodu v Ameriko imel jako zmešane pojme o političnih strankah Zjedinjenih držav. Če sem tudi kaj čustvoval s kako stranko, je bila to demokratična stranka, katero so v Rusiji vsi ljudje moje vrste imeli za stranko napredka in reform. Celi dve leti po prihodu v Ameriko se za politiko nisem brigal, le opazoval sem, čital in učil se. Prve volitve, katerih sem se udeležil, naredile so me pa že za vselej in za trdno privrženca republikanske stranke, ne pa demokratične. V večini Zjedinjenih držav, izvzemši dve ali tri države Nove Anglije, zakon ne zahteva od volilca, da je ameriški državljani, zahteva le, da je gotovi čas v kakem kraju, v največ slučajih le 6 mesecev, v nekaterih jedno leto, v nekaterih tri mesece, v nekaterih pa tudi le šest tednov. Potem se je pa treba vpisati mej volilce v kakem volilnem okraju, za kar je v vsakem volilnem okraju razgrnjen zapisnik volilcev, in sme se voliti. Če tudi je grofija Orange, v kateri sem že jeden pot spregovoril, bila še le organizovana, a vlada je bila že zagotovljena demokratični stranki.

Demokratični obroč (ring), kakor se tukaj imenuje vsaka politična klika, je vzela uprava v svoje roke, vodila vse zadeve grofije, in kar je glavna stvar volitve. V našem mesteci bili so trdovratni južani polkovniki (vodje) — devet desetin južanov-demokratov so vsekako polkovniki — trdovratni junaki, republikanci s severa in inozemci vseh narodov — Rus, vaš pokorni sluga, Angleži, Nemci, Francozi, Ogri in celo židje. Če tudi so vsi ti bili novi ljudje, ki so ravnokar prišli, vendar so se vsi zanimali za politiko, nekateri (stari Amerikanci) — iz navade, nekateri (mi, inozemci) iz radovednosti. Demokratje so ponosno kazali na to, da je pri zadnjih volitvah za republikance se bilo oddalo le šest glasov, javno so se bahali, da noben zamorec ne sme voliti, da v bodoče grofija in država vsekako ostaneta v rokah demokratov. Republikanci so se jim smejali, norčevali se iz njih, najemali zamorce za svoja dela in se zaklinjali, da bodo volili, naj demokratje še tako groze. Ko so prišle volitve, so bili za nadzornike volitev v našem kraju, ne meneč se za zakon, ki zahteva, da se jih vzame jednako število iz obeh strank, dva odločna demokrata in neki človek nedoločne politične barve, ki je bil demokrat, kadar je govoril z demokratom, republikanec, kadar je govoril z republikancem.

Zapisniki volilcev so še le na dan pred volitvijo prišli iz mesta, kamor so se bili poslali, da jih je pre